

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

ԵՊՀ ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԻ
ՊՐՈՖԵՍՈՐԱԴԱՍԱԽՈՍԱԿԱՆ ԿԱԶՄԻ
ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ ՆՅՈՒԹԵՐԻ
ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

1(1) 2018

Երևան - 2018

Հրատարակության և երաշխավորել
ԵՊՀ գիտական խորհուրդը

Գլխավոր խմբագիր՝
իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր,
ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Գ. Ս. Ղազինյան

Գլխավոր խմբագրի տեղակալներ՝
իրավ. գիտ. դոկտոր,
պրոֆեսոր Ա. Ս. Հայկյանց
իրավ. գիտ. թեկնածու,
դոցենտ Կ. Ա. Գևորգյան

Խմբագրակազմ՝
իրավ. գիտ. դոկտոր,
պրոֆեսոր Ա. Հ. Գաբուրյան
իրավ. գիտ. դոկտոր,
պրոֆեսոր Ս. Ա. Դիրբանդյան
իրավ. գիտ. դոկտոր,
պրոֆեսոր Ա. Գ. Վաղարշյան
իրավ. գիտ. դոկտոր,
պրոֆեսոր Գ. Բ. Դանիելյան
իրավ. գիտ. դոկտոր,
պրոֆեսոր Վ. Վ. Ստեփանյան
իրավ. գիտ. դոկտոր,
պրոֆեսոր Վ. Դ. Ավետիսյան
իրավ. գիտ. թեկնածու,
դոցենտ Ս. Գ. Մեղրյան

Հիմնադիր և հրատարակիչ՝
Երևանի պետական
համալսարան

Խմբագրության հասցեն՝
ՀՀ, 0025, Երևան,
Ալեք Մանուկյան 1,
ԵՊՀ իրավագիտության
ֆակուլտետ:
Հեռ.՝ 060-71-02-43

Էլ. կայք՝ publications.y-su.am
publishing.y-su.am

Խմբագրությունը կարող է
հրապարակել նյութեր՝
համամիտ չլինելով
հեղինակների
տեսակետներին:

e-mail: law@ysu.am
Տպագրական 32.625 մամուլ:

Տպաքանակը՝ 100
Հանձնված է շարվածքի՝
15.01.2018
Հանձնված է տպագրության՝
20.04.2018

ԲՈՎԱՆՂԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Արթուր Վաղարշյան

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԻՐԱՎԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԱՌՈՒԹՎՈՐՄԱՆ ՓՈՐՁԸ ԵՎ ԱՐԴԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՍԱՐԵԼԱԳՈՐԾՄԱՆ ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳԱՅԻՆ
ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐ 7

Վիկտորյա Օհանյան

ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԿԵՆՍԱԳՈՐԾՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ԼՈՒԾՄԱՆ
ՄԻՋՃՅՈՒՂԱՅԻՆ ԵՎ ԻՆՏԵԳՐԱԼ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐԸ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ
ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ 21

Տարոն Միմոնյան

ԻՐԱՎԱԲԱՆԻ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐՆԵՐԸ XXI
ԴԱՐՈՒՄ. ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ 34

Варг Геворкян

К ВОПРОСУ О МЕХАНИЗМЕ ВЛАСТИ КАК О СТРУКТУРНОМ
ЭЛЕМЕНТЕ ПОЛИТИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ ОБЩЕСТВА 46

Գևորգ Դանիելյան

ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԱԶԳԱՅԻՆ
ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ 58

Վարդան Այվազյան

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԻՍԵՄԱՏԵԽՆԻԿԱՆ.....78

Անահիտ Մանասյան

ԿԱՅՈՒՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՐԴԻ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱ-
ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՄՏԱԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍՈՒՄ 95

Ռուստամ Մախմուդյան

ԵԶՐԻՆԵՐԻ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՅՈՑ ԵՂԵՌՆԻ
ՄԻՋԱԶԳԱՅՆՈՐԵՆ ԶՃԱՆԱԶՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ 111

Հասմիկ Ենգոյան

2016 թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 16-Ի «ԳՆՈՒՄՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ» ՀՀ ՕՐԵՆՔՈՎ
ԱՄՐԱԳՐՎԱԾ ՀՀ ԳՆՈՒՄՆԵՐԻ ԲՈՂՈՔԱՐԿՄԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ
ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎԻՃԱԿԻ ՈՐՈՇ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ.....130

Рита Арустамян	
ФУНКЦИЯ ОХРАНЫ ПРАВ И СВОБОД ГРАЖДАН И ИХ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ПЕРЕД ОБЩЕСТВОМ	138
Դավիթ Հակոբյան	
ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ ՈՒ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ, ԴՐԱՆՑ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԱՄՐԱԳՐՈՒՄԸ.....	154
Լիպարիտ Մելիքջանյան	
ՀՀ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՎ ՆԱԽԱՏԵՍՎԱԾ ՍԵՐՎԻՏՈՒՏԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ.....	166
Արսեն Թավադյան	
ԱՆՎԱՎԵՐ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ	176
Ռաֆիկ Գրիգորյան	
ՍՊԱՌՈՂԱԿԱՆ ՎԱՐԿԻ ՎԱՂԱԺԱՄԿԵՏ ՄԱՐՄԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ	189
Արա Գաբուզյան	
ՀՀ ՔՐԵԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔԻ ՆԱԽԱԳԾՈՎ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՏԱՄԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՆԱԽԱՏԵՍԵԼՈՒ ՈՐՈՇ ՀԱՐՑԵՐԻ ՇՈՒՐՋ.....	203
Աննա Մարգարյան	
ԱՆՉԱՓԱՀԱՍՆԵՐԻ ՇԵՂՎՈՂ ՎԱՐՔԱԳԾԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ ՀՀ-ՈՒՄ	213
Тигран Симонян	
СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ, ГОСУДАРСТВЕННО- ПРАВОВЫЕ, ИДЕОЛОГИЧЕСКИЕ И ВОСПИТАТЕЛЬНЫЕ МЕРЫ ПРЕДУПРЕЖДЕНИЯ ПРЕСТУПНОСТИ МОЛОДЕЖИ.....	234
Սամվել Դիբրանյան	
ՔՐԵԱԴԱՏԱՎԱՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔԻ ԷԱԿԱՆ ԽԱԽՏՈՒՄԸ ՈՐՊԵՍ ԴԱՏԱԿԱՆ ԱԿՏԻ ԲԵԿԱՆՍԱՆ ՀԻՄՔ	262

Վահե Ենգիբարյան

ԴԱՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ
ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՄԱՆ ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐԸ ՀՀ
ՔՐԵԱԴԱՏԱՎԱՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՄԱՏԵՔՍՈՒՄ.....276

Տաթևիկ Սուջյան

ԱՆՁԻ ԿՈՂՄԻՑ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ԳԱՂՏՆԻ ՁԱՅՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ
ՈՐՊԵՍ ԱՊԱՑՈՒՅՑ ՕԳՏԱԳՈՐԾԵԼՈՒ ԹՈՒՅԼԱՏՐԵԼԻՈՒԹՅԱՆ
ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐԸ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ 296

Արմեն Հովհաննիսյան

ՆՈՐ ԵՐԵՎԱՆ ԵԿԱԾ ԵՎ ՆՈՐ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔՆԵՐՈՎ ԲՈՂՈՔ
ՆԵՐԿԱՅԱՅՆԵԼՈՒ ԺԱՄԿԵՏՆԵՐԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ
ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐԸ.....314

Սերգեյ Մարաբյան

ԱՆՉԱՓՈՒՄԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԴԱՏՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԿԱՄ ՊԱՏԺԻՑ
ԲՆՈՒՅԹԻ ՀԱՐԿԱԴՐԱՆՔԻ ՄԻՋՈՑ ԿԻՐԱՌԵԼՈՎ ՔՐԵԱԿԱՆ
ՀԵՏԱՊՆԴՈՒՄԸ ԴԱԴԱՐԵՑՆԵԼՈՒ

ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ԸՍՏ ՀՀ ՔՐԵԱԿԱՆ
ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐ ՕՐԵՆՍԳՐՔԻ ՆԱԽԱԳԾԻ.....326

Հրայր Ղուկասյան, Անահիտ Հարությունյան

ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏ ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ
ԿԻՐԱՌՎՈՂ ՏԱԿՏԻԿԱԿԱՆ ՀՆԱՐՔՆԵՐԻ ԹՈՒՅԼԱՏՐԵԼԻ
ՍԱՀՄԱՆՆԵՐԸ.....352

Գուրգեն Ներսիսյան

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹՈՒՄ ՄԵՂԱԴՐՅԱԼԻ
ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ.....375

Սերգեյ Մեղրյան

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ
ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐ ՕՐԵՆՍԳՐՔԻ ՆԱԽԱԳԻԾԸ,
ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ
ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐԸ.....395

Վահե Հովհաննիսյան	
ՈՂՋԱՄԻՏ ԺԱՄԿԵՏՈՒՄ ԳՈՐԾԻ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ	430
Վարդուշ Եսայան	
ՀԱՅՑԱՊԱՀԱՆՋԻ ՓՈՓՈԽՄԱՆ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐԸ	
ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ	445
Վահագն Դալլաքյան	
ՀԱՅՑԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ.....	458
Օլիմպիա Գեղամյան	
ՋՐՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ՎԵՃԵՐԻ ԼՈՒԾՄԱՆ ԱՐՏԱԴԱՏԱԿԱՆ ԿԱՐԳԻ ՈՐՈՇ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ	472
Տիգրան Խաչիկյան	
ԵՍՏՄ ՄԱՔՄԱՅԻՆ ՕՐԵՆՄԴՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ «ՄԱՔՄԱՅԻՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՀՀ ՕՐԵՆՔԻ ՄԻՋԵՎ ՓՈԽՀԱՐԱԲԵՐԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ	484
Հեղինե Գրիգորյան	
ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇ ՀԱՐՑԵՐԻ ՇՈՒՐՋ	496
Անի Սիմոնյան	
ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՊԱՏԱՄԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	513

ՀԱՅՅԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Վահագն Դալլաքյան

ԵՊՀ քաղաքացիական դատավարության ամբիոնի ասիստենտ, իրավաբանական գիտությունների թեկնածու

ՀՀ Ազգային ժողովը 13.12.2017 թ. ընդունեց «Դատական ակտերի հարկադիր կատարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքը (ՀՕ-309-Ն), որն ուժի մեջ մտավ 08.01.2018 թ.: Օրինագծերի փաթեթը, որում ներառված էին փոփոխություններ և լրացումներ նաև ՀՀ քաղաքացիական դատավարության և ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքերում, «Հրապարակային սակարկությունների մասին» ՀՀ օրենքում, ուղղված էր կատարողական վարույթի մի շարք խնդիրների լուծմանը, որոնց թվում էր նաև հայցի ապահովման կատարման ժամանակ պատասխանողի գույքի վրա դրվող արգելանքների համաչափության ապահովումը: Նշված խնդիրը ձևակերպվել էր ՀՀ կառավարության 2017 թ. մարտի 2-ի նիստին ՀՀ վարչապետի հնչեցրած հանձնարարականով, որով ՀՀ արդարադատության նախարարին հանձնարարվել էր առաջարկ ներկայացնել հայցի ապահովման շրջանակներում կիրառվող արգելանքների համաչափությունն ապահովելու ուղղությամբ¹: Ընդունված օրենքի նախագծի հիմնավորման մեջ հղում է կատարված ՀՀ վարչապետի նշված հանձնարարականին, և կրկին ընդգծված է արգելանքների համաչափության ապահովման անհրաժեշտությունը²:

Քննարկվող փոփոխություններն ինքնին հիմնականում հաջողությամբ են լուծել առաջադրված՝ արգելանքների համաչափության նորմատիվ կարգավորման հարցը, սակայն հայցի ապահովման կատարման բարեփոխումը, մեր համոզմամբ, պահանջում էր ավելի լայն շրջանակի խնդիրների առաջադրում և լուծում: Հայցի ապահով-

---

¹ Տե՛ս ՀՀ կառավարության նիստի վերաբերյալ պաշտոնական հաղորդագրությունը. <http://www.gov.am/am/news/item/12851/> (վերջին մուտք՝ 14.01.2018 թ.):

² Տե՛ս <http://parliament.am/drafts.php?sel=showdraft&DraftID=9061&Reading=0> (վերջին մուտք՝ 14.01.2018 թ.):

ման կատարումը՝ որպես ամբողջական ինստիտուտ, դեռևս ունի մի շարք թերություններ, որոնք էապես նվազեցնում են այդ գործընթացի և դրանում ներգրավված անձանց իրավունքների պաշտպանության արդյունավետությունը: Մույն հոդվածում, բացի օրենսդրական փոփոխություններով տրված լուծումներից, կքննարկենք նաև օրենսդրական և իրավակիրառ այն խնդիրները, որոնք դեռևս առկա են հայցի ապահովման կատարման գործընթացում՝ ընդհանրապես, և հայցի ապահովման կարգով պատասխանողի գույքի վրա արգելանք դնելիս՝ մասնավորապես:

Հայցի ապահովման «գաղտնիության» ապահովումը:

Հայցի ապահովման հիմքը հնարավոր դատական ակտի կատարման դժվարացման կամ վեճի առարկա հանդիսացող գույքի վիճակի վատթարացման ռիսկն է (ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգիրք¹, հոդված 97, 1-ին մաս): Այդ ռիսկն էապես կմեծանա, եթե մինչև հայցի ապահովման կատարումը պատասխանողը տեղեկանա հայցի ապահովման որոշման մասին: Ըստ այդմ, ՔԴՕ-ն նախատեսում է, որ հայցադիմումի հետ միասին ներկայացված հայցի ապահովման միջնորդությունը բավարարվելու դեպքում դատարանը հայցադիմումի և կից փաստաթղթերի պատճենները պատասխանողին է ուղարկում միայն **հայցի ապահովման որոշումը կատարվելուց հետո** (93-րդ հոդվածի 1-ին մասի երկրորդ պարբերություն): Համանման կանոններ նախատեսված են նաև ՀՀ քաղաքացիական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագծում²: Փաստորեն նշված նորմերը կոչված են ապահովելու ոչ միայն հայցի ապահովման որոշման, այլ նաև հենց դատական վարույթի գոյության գաղտնիությունը պատասխանողից: Ընդ որում, այդ կանոններից բխում է, որ դատարանը չի կարող շարունակել վարույթը, քանի դեռ չի տեղեկացել հայցի ապահովման կատարման մասին: Այս առումով պետք է պատասխանել երկու հարցի. **ա) ո՞րն է հայցի ապահովման որոշման կատարման պահը, բ) ի՞նչ կարգով պետք է դատարանը տեղեկանա այդ փաստի մասին:**

¹ Ընդունվել է 17.06.1998 թ., ՀՕ-247, այսուհետ՝ ՔԴՕ:

² Տե՛ս <http://parliament.am/drafts.php?sel=showdraft&DraftID=46922> (վերջին մուտք՝ 14.01.2018 թ.), այսուհետ՝ նոր ՔԴՕ նախագիծ:

Առաջին հարցին հստակ պատասխանող իրավական նորմ կամ ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի որոշում չկա: Առաջին հայացքից հայցի ապահովման որոշման կատարման պահ կարող է համարվել համապատասխան կատարողական վարույթի ավարտը «Դատական ակտերի հարկադիր կատարման մասին» ՀՀ օրենքի¹ 41-րդ հոդվածի 1-ին մասի 5-րդ կետի հիմքով (ավարտվել են հայցի ապահովման վերաբերյալ կատարողական թերթի պահանջների կատարմանն ուղղված կատարողական գործողությունները): Սակայն պետք է նկատի ունենալ, որ մինչ այդ պատասխանողն արդեն իսկ տեղեկացվում է կատարողական վարույթի ընթացքի մասին՝ սկսած վարույթի հարուցման որոշումից (ԴԱՀԿ մասին օրենք, հոդված 28, 3-րդ մաս), և, ըստ այդմ, իմաստագրվում են նաև հայցային վարույթի մասին պատասխանողին չծանուցելն ու այն չչարունակելը: Բացի դրանից՝ պատասխանողի գույքի վրա արգելանք դնելու մասին դատարանի որոշումը կատարելիս հարկադիր կատարողը գույքային հիմնական զանգվածի (բանկային հաշիվներում առկա դրամական միջոցներ, անշարժ գույք, տրանսպորտային միջոցներ, բաժնետոմսեր, բաժնեմասեր և գրանցվող/հաշվառվող այլ գույք) նկատմամբ արգելանքներ կիրառելու որոշումները կայացնում է կատարողական վարույթ հարուցելու հետ միաժամանակ: Այդ հանգամանքը գրեթե բացառում է պատասխանողի կողմից իր գույքն օտարելու և դրանով հայցի ապահովումն անհնար դարձնելու հնարավորությունը: Այդ հնարավորությունը պատասխանողը տեսականորեն պահպանում է միայն գրանցման ոչ ենթակա գույքի մասով, սակայն պատասխանողի նման վարքագծի կանխումն արդեն հարկադիր կատարողի պատասխանատվության տիրույթում է, քանի որ մեծապես կախված է գրանցման ոչ ենթակա գույքը բացահայտելուն և անհրաժեշտության դեպքում արգելադրելուն ուղղված կատարողական գործողությունների օպերատիվությունից և արդյունավետությունից: Այսպիսով կարծում ենք, որ **ՔԴՕ 93-րդ հոդվածի 1-ին մասի կիրառման նպատակներով հայցի ապահովման որոշման կատարման պահ պետք է համարել կատարողական վարույթ հարուցելու որոշման օրը:**

---

¹ Ընդունվել է 05.05.1998 թ., ՀՕ-221, այսուհետ՝ ԴԱՀԿ մասին օրենք:

Ինչ վերաբերում է հայցի ապահովման կատարողական վարույթի հարուցման մասին դատարանի տեղեկացմանը, ապա ոչ ՔԴՕ-ն, ոչ էլ ԴԱՀԿ մասին օրենքը նման տեղեկացման պարտականություն որևէ սուբյեկտի վրա չեն դնում: Արդյունքում կատարողական վարույթի հարուցման մասին դատարանին տեղեկացնելու բեռն ըստ էության մնում է քաղաքացիական գործի վարույթի շարունակմամբ առավել շահագրգռված կողմի վրա. ենթադրվում է, որ կա՛մ հայցվորը, կա՛մ պատասխանողը (որն արդեն հարկադիր կատարողից տեղեկացել է հայցի ապահովման մասին), կա՛մ երկուսն էլ միասին պետք է շահագրգռված լինեն դատական վարույթի շարունակման հարցում, ուստի նրանք էլ կամ նրանցից մեկը դատարանին կներկայացնի կատարողական վարույթ հարուցելու որոշման պատճենը: Իրավակիրատ պրակտիկայում հենց այս տրամաբանությամբ էլ դատարանները հայցի ապահովման որոշումը և կատարողական թերթ(եր)ը հայցվորին ուղարկելիս նշում են կատարողական վարույթի հարուցման մասին դատարանին տեղեկացնելու անհրաժեշտության մասին:

Մինչդեռ վերը նշված տեսական ենթադրությունն իրականում ոչ միշտ է աշխատում: Նախ՝ ինչպես դատարանների, այնպես էլ դատական ակտերի հարկադիր կատարման ծառայության գերծանրաբեռնվածության պատճառով դատարանի և հարկադիր կատարողի որոշումները հասցեատերերին հաճախ հասնում են էական ուշացումներով: Երկրորդ՝ ամենևին բացառված չէ, որ հայցվորը, ստանալով հայցի ապահովման կատարողական թերթը, ինչ-ինչ նկատառումներից ելնելով, այն չներկայացնի կատարման, և այս պարագայում, առկա իրավակարգավորումների պայմաններում անհասկանալի է մնում, թե դատարանը որ պահից սկսած պետք է շարունակի վարույթը¹: Եվ ամենակարևորը՝ դատական վարույթի շարունակմամբ շահագրգռված կարող են լինել նաև գործին մասնակցող այլ անձինք՝ համահայցվորները, համապատասխանողները, երրորդ անձինք, որոնք չեն մասնակցում կատարողական վարույթին և,

---

¹ Պետք է նշել, որ նոր ՔԴՕ նախագծով այս խնդիրը չի առաջանում, քանի որ դատարանն ինքն է հայցի ապահովման միջնորդության հիման վրա կատարողական թերթն ուղարկում կատարման:

փաստորեն, դատական վարույթի շարունակման հարցում կախված են մնում կատարողական վարույթի կողմերի կամքից:

Թերևս հենց նկարագրված պատճառների համակցության արդյունքում ՔԴՕ 93-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ պարբերությունը պրակտիկայում փաստացի չի կիրառվում. դատարանները թեն որոշ դեպքերում, ինչպես վերևում նշվեց, հայցվորին տեղեկացնում են կատարողական վարույթի հարուցման մասին դատարանին տեղեկացնելու անհրաժեշտության մասին, սակայն գործնականում բոլոր դեպքերում դատական վարույթը շարունակում են առանց կատարողական վարույթի հարուցման մասին տեղեկանալու: Այս իրավիճակը, մեր համոզմամբ, վեր է հանում առավել ընդհանուր բնույթի հիմնախնդիր, այն է՝ **դատական գործի (քաղաքացիական կամ վարչական) վարույթի և միջանկյալ դատական ակտի հարկադիր կատարման վարույթի ոչ բավարար փոխհամաձայնեցման խնդիրը**: Հաջորդիվ քննարկենք այդ հարցը:

Դատարանի և քաղաքացիական գործին մասնակցող անձանց (վարչական դատավարության մասնակիցների) ներգրավվածության խնդիրը հայցի ապահովման կատարողական վարույթում:

Հայցի ապահովման որոշումը քաղաքացիական կամ վարչական դատավարությունում կայացվող միջանկյալ դատական ակտ է, իսկ կատարում ենթադրող միջանկյալ դատական ակտերի կատարումը, որպես կանոն, ընթանում է դատավարությանը զուգահեռ և վերջինիս ածանցյալն է: Միջանկյալ դատական ակտերով անհրաժեշտ պայմաններ են ստեղծվում դատավարության հետագա զարգացման ու գործի (վեճի) ըստ էության լուծման, վճռահատության, դատավարության վերջնական նպատակներին հասնելու համար¹: Այդ ակտերի վերջնական նպատակը համընկնում է դատավարության վերջնական նպատակների հետ²:

Ըստ այդմ, հայցի ապահովման՝ որպես միջանկյալ դատական ակտի կատարման ընթացքն ու արդյունքները կարևոր նշանակույթ-

---

¹ Տե՛ս **Жилин Г. А.**, Цели гражданского судопроизводства и их реализация в суде первой инстанции. - М.: «Городец», 2000, էջ 59:

² Տե՛ս **Մեղրյան Ս. Գ.**, Առաջին ատյանի դատարանի քաղաքացիական գործերով դատական ակտերը, Երևանի պետ. համալսարան, Եր., ԵՊՀ հրատ., 2010, էջ 46:

յուն ունեն դատավարությունում նյութաիրավական շահ ունեցող անձանց՝ կողմերի և երրորդ անձանց համար: Վերջիններս, կախված հայցի ապահովման փաստացի ընթացքից, կարող են, օրինակ, դատարանին միջոտրդել կիրառել հայցի ապահովման նոր միջոցներ, ձևափոխել կիրառված միջոցները, փոփոխել իրենց նյութաիրավական պահանջները կամ առարկությունները, հրաժարվել դրանցից, նախաձեռնել հաշտության բանակցություններ և այլն: Հաշվի առնելով կողմերի և երրորդ անձանց նյութաիրավական շահերը՝ դատավարական օրենսգրքերը նրանց համար սահմանում են համապատասխան դատավարական իրավունքներ (ՔԴՕ, հոդված 28, ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգիրք¹, հոդված 18, հոդված 19, 7-րդ մաս): Մինչդեռ ԴԱՀԿ մասին օրենքը կատարողական վարույթին մասնակցելու համանման իրավունքներ սահմանում է միայն վարույթի կողմերի՝ պահանջատիրոջ և պարտապանի համար (հոդված 8). հայցի ապահովման պարագայում այդպիսիք են հայցվորը, որի պահանջն ապահովելու համար ձեռնարկվել է հայցի ապահովման միջոցը, և պատասխանողը, որի նկատմամբ կիրառվում է հայցի ապահովումը: Այսինքն կատարողական վարույթի կողմ չհանդիսացող համահայցվորները, համապատասխանողները և երրորդ անձինք կատարողական վարույթին մասնակցելու որևէ հնարավորություն չունեն:

Նման նորմատիվ կարգավորումը, մեր համոզմամբ, խախտում է նշված անձանց արդար դատաքննության իրավունքը, քանի որ նրանք հայցի ապահովման կատարման վարույթում զրկվում են իրենց նյութաիրավական շահերը պաշտպանելու ընթացակարգային հնարավորություններից: Կարծում ենք՝ ԴԱՀԿ մասին օրենքը պետք է լրացնել նորմերով, որոնք հայցի ապահովման կատարողական վարույթներին մասնակցելու հնարավորություն կսահմանեն նաև դատական գործի բոլոր կողմերի և երրորդ անձանց համար՝ առանց տնօրինչական գործողություններ կատարելու իրավունքի:

Նմանապես հարկադիր կատարողի համար պետք է սահմանել պարտականություն՝ կատարողական վարույթի հարուցման որոշումն ուղարկելու նաև հայցի ապահովման որոշումը կայացրած դատարանին. ինչպես վերևում քննարկեցինք, նման տեղեկացման ան-

---

¹ Ընդունվել է 05.12.2013 թ., ՀՕ-139-Ն:

հրաժեշտությունը նախատեսված է ՔԴՕ-ով, սակայն դրա իրականացման արդյունավետ ընթացակարգ ներկայումս չկա:

Արգելանքների կիրառման հերթականություն և համաչափություն: Արգելանքների կիրառման հերթականությունն անհատ ձեռնարկատիրոջ պարագայում:

Ինչպես նշվեց սույն հոդվածի սկզբում, ԴԱՀԿ մասին օրենքում 13.12.2017 թ. ընդունված փոփոխությունների և լրացումների՝ հայցի ապահովման կատարմանը վերաբերող դրույթները հիմնականում ուղղված էին հայցի ապահովման կարգով կիրառվող արգելանքների համաչափությունն ապահովելուն: Մասնավորապես օրենքը լրացվել է 44.3-րդ հոդվածով, որը կարգավորում է հայցի ապահովման կարգով արգելանքների կիրառման առանձնահատկությունները: Նշված հոդվածի 13-րդ մասի ուժով այդ հատուկ կանոնները կիրառվում են նաև վճռի կատարման ապահովման և վարչական մարմնի կողմից կայացված արգելանքի որոշումները կատարելիս: Նախքան օրենսդրական փոփոխությունները քննարկելը հակիրճ անդրադարձնանք մինչ այդ գործող այն կարգավորումներին, որոնք կիրառելի էին հայցի ապահովման կարգով պատասխանողի գույքի վրա արգելանքներ կիրառելիս:

Այսպես՝ հայցի ապահովման կատարման դեպքում հարկադիր կատարողը պարտավոր էր կիրառել պարտապանի գույքի վրա բռնագանձում տարածելու հերթականության ընդհանուր կանոնները (ԴԱՀԿ մասին օրենք, հոդված 43, 3-4-րդ մասեր), քանի որ հատուկ կանոններ նախատեսված չէին: Ընդհանուր կանոնների համաձայն՝ առաջին հերթին բռնագանձման ենթակա են պարտապանի դրամական միջոցները, որոնց անբավարարության դեպքում բռնագանձումը տարածվում է այլ գույքի վրա՝ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց համար սահմանված հերթականության առանձին կանոններով: Այս կանոնները, հիմնականում արդարացված լինելով դրամական միջոցների բռնագանձման կատարողական վարույթների դեպքում, բավական լուրջ խնդիրներ էին առաջացնում հայցի ապահովման ժամանակ, քանի որ դրանց կիրառմամբ պատասխանողի դրամական միջոցները և առավել լիկվիդային այլ գույքը տևական ժամանակով դուրս էին բերվում շրջանառությունից՝ առանձին դեպքերում էապես խոչընդոտելով պարտապանի (հատկապես՝ գործարարական գործունեությամբ զբաղվող) ընթացիկ գործու-

նեությունը: Բացի դրանից՝ թիվ ՎԴ/2127/05/11 վարչական գործով ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի 18.07.2014 թ. որոշմամբ արտահայտված իրավական դիրքորոշման (մեր կարծիքով՝ խիստ վիճելի) համաձայն՝ հարկադիր կատարողն իրավունք չունի որպես հայցի ապահովման միջոց կիրառված արգելանքը վերացնել, եթե նույնիսկ վարույթի ընթացքում պարզվում էր, որ արգելանքները կիրառվել են պահանջի չափին անհամաչափ մեծ արժեքով գույքի վրա: Այս դիրքորոշումը լուրջ խոչընդոտ էր կատարողական վարույթում արգելանքների համաչափությունն ապահովելու առումով, քանի որ արգելադրված գույքի արժեքը կարող է պարզվել միայն արգելանքը կիրառելուց հետո՝ վարույթի ընթացքում, և հարկադիր կատարողը պետք է հնարավորություն ունենա արգելադրված գույքի մի մասը հանելու արգելանքից, եթե պարզվի, որ կիրառված արգելանքներն անհամաչափ են: Ասվածը հիմնավորվում է ինչպես **հայցագնի չափով** արգելանք դնելու վերաբերյալ դատավարական նորմով, այնպես էլ ԴԱՀԿ մասին օրենքի 43-րդ հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված ընդհանուր նորմով, ըստ որի՝ պարտապանի գույքի վրա բռնագանձումը տարածվում է **այն չափով**, որն անհրաժեշտ է կատարողական թերթի պահանջների կատարման համար՝ ներառյալ կատարման ծախսերը:

Ինչևէ, կարող ենք փաստել, որ կատարված օրենսդրական փոփոխություններով, համենայնդեպս հայցի ապահովման կատարման մասով, հաղթահարվեց վճռաբեկ դատարանի նշված դիրքորոշման ազդեցությունը, և ընդհանուր առմամբ նախատեսվեցին հայցվորի և պատասխանողի շահերի արդարացի հավասարակշռություն ապահովող կանոններ, որոնք նախատեսում են հայցի ապահովման կարգով ֆիզիկական և իրավաբանական անձի գույքի վրա արգելանք դնելու հատուկ հերթականություն, ինչպես նաև պատասխանողի միջնորդությամբ արգելադրված գույքն այլ գույքով փոխարինելու, անհամաչափ կիրառված արգելանքների մի մասը վերացնելու կանոններ:

Այնուամենայնիվ, այստեղ ևս մեկ չլուծված խնդիր է մնում: Խոսքն այն դեպքի մասին է, երբ պարտապանը (պատասխանողը) անհատ ձեռնարկատեր հանդիսացող ֆիզիկական անձ է. ԴԱՀԿ մասին օրենքը չի նախատեսում անհատ ձեռնարկատիրոջ գույքի վրա բռնագանձում տարածելու (արգելանք դնելու) առանձնահատկություններ՝ տեղ թողնելով առավել ընդհանուր նորմերի մեկնաբանությո-

յանը: Մասնավորապես հարց է առաջանում, թե բռնագանձում տարածելու (արգելանք դնելու) ո՞ր հերթականությունն է կիրառելի անհատ ձեռնարկատիրոջ պարագայում՝ ֆիզիկական, թե՛ իրավաբանական անձի համար նախատեսված հերթականությունը: «Անհատ ձեռնարկատիրոջ մասին» ՀՀ օրենքի¹ 1-ին հոդվածի 4-րդ պարբերության համաձայն՝ անհատ ձեռնարկատիրոջ ձեռնարկատիրական գործունեության նկատմամբ կիրառվում են օրենքով առևտրային կազմակերպություններ համարվող իրավաբանական անձանց գործունեությունը կարգավորող կանոնները, եթե այլ բան չի բխում օրենքից, այլ իրավական ակտերից կամ իրավահարաբերության էությունից: Հետևաբար իրավական կարգավորում պահանջող յուրաքանչյուր կոնկրետ դեպքում պետք է որոշել՝ արդյոք անհատ ձեռնարկատիրոջ նկատմամբ ֆիզիկական անձին բնորոշ իրավական ռեժիմ կիրառելու անհրաժեշտություն բխում է որևէ օրենքից, այլ իրավական ակտից կամ իրավահարաբերության էությունից. եթե ոչ, ապա կիրառելի են իրավաբանական անձանց վերաբերող նորմերը:

Չենք կարող համաձայնվել այն հեղինակների հետ, որոնք առաջարկում են կատարողական վարույթում առանձնացնել անհատ ձեռնարկատիրոջ՝ անձնական նպատակներով օգտագործվող և գործարարական նպատակներով օգտագործվող գույքը և, ըստ այդմ, անհատ ձեռնարկատիրոջ նկատմամբ հարկադիր կատարման դեպքում բացառել նրան՝ որպես ֆիզիկական անձի պատկանող գույքի նկատմամբ բռնագանձումը²: Ֆիզիկական անձը, հաշվառվելով որպես անհատ ձեռնարկատեր, քաղաքացիական իրավահարաբերությունների նոր սուբյեկտ չի ստեղծում, այլ ընդամենն իրավունք է ստանում զբաղվելու գործարարական գործունեությամբ: Հետևաբար նաև անհատ ձեռնարկատիրոջ գույքը չի առանձնացվում ֆիզիկական անձի գույքից՝ նույն կերպ, ինչպես չի առանձնացվում անհատ ձեռնարկատիրոջ պատասխանատվությունը ֆիզիկական անձի պատասխանատվությունից: Գույքի և պատասխանատվության առանձ-

---

¹ Ընդունվել է 03.04.2001 թ., ՀՕ-167:

² См. у **Смола Д. Н.**, Исполнение решений арбитражных судов, дисс. ... кандидата юрид. наук. Москва-2006, էջեր 8, 140:

նացումը բնորոշ է իրավաբանական անձին (ՀՀ քաղաքացիական օրենսգիրք¹, հոդված 50), բայց ոչ անհատ ձեռնարկատիրոջը:

Այնուամենայնիվ, կարծում ենք, որ պարտապան (պատասխանող) անհատ ձեռնարկատիրոջ պարագայում անհրաժեշտ է օրենքով սահմանել նրա գույքի վրա բռնագանձում տարածելու (արգելանք դնելու) հատուկ հերթականություն, քանի որ անհատ ձեռնարկատիրոջ անձնական և գործարարական շահերը համադրված պաշտպանություն են պահանջում: Հակառակ պարագայում, երբ անհատ ձեռնարկատիրոջ նկատմամբ կիրառելի ենք համարում ֆիզիկական անձի կամ իրավաբանական անձի համար նախատեսված բռնագանձման (արգելադրման) հերթականությունը, անհատ ձեռնարկատիրոջ անձնական և գործարարական շահերից մեկն անխուսափելիորեն տուժում է՝ ի հաշիվ մյուս շահի²:

Հայցի ապահովման վերացումը հայցը բավարարվելու և վճռի հարկադիր կատարման պահանջի բացակայության դեպքում:

ՔԴՕ 101-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 2-րդ պարբերության համաձայն՝ հայցը բավարարելու մասին վճիռ կայացվելու դեպքում հայցի ապահովման միջոցները պահպանվում են մինչև վճռի կատարումը: Թիվ ԱԲԴ1/0694/02/09 քաղաքացիական գործով 02.05.2012 թ. որոշմամբ մեկնաբանելով նշված դրույթը՝ ՀՀ Վճռաբեկ դատարանը նշել է, որ այն պարագայում, երբ հայցը բավարարելու մասին վճռի հիման վրա կատարողական վարույթ չի հարուցվել, վճիռը կատարվելու դեպքում հայցի ապահովման միջոցը պետք է վերացվի գործը քննած դատարանի որոշմամբ: Իրավակիրառ պրակտիկայում այս դիրքորոշումը կարող է մեկնաբանվել նաև այն կտրվածքով, որ հայցը բավարարվելու, վճիռը կատարվելու և վճռի հիման վրա կատարողական վարույթ հարուցված (վերսկսված) չլինելու պարագայում հարկադիր կատարողը չի կարող իր որոշմամբ վերացնել հայցի ապահովման կարգով կիրառված արգելանքները, այլ դրա համար պետք է պահանջի դատարանի համապատասխան որոշում: Նման մեկնաբանության օգտին անուղղակիորեն կարող է վկայել նաև

¹ Ընդունվել է 05.05.1998 թ., ՀՕ-239:

² Այս մասին առավել մանրամասն տե՛ս **Դավլաթյան Վ.**, Պարտապանի գույքի վրա բռնագանձում տարածելը՝ որպես դատական ակտերի հարկադիր կատարման միջոց, ԵՊՀ, Եր., «Հայրապետ» հրատ., 2015, էջեր 122-126:

ԴԱՀԿ մասին օրենքում 13.12.2017 թ. կատարված փոփոխություններով լրացված 67-րդ հոդվածի 11-րդ մասը, որի համաձայն՝ «դատական ակտը հարկադիր կատարման չներկայացնելու ... դեպքում հայցի ապահովմանն ուղղված կատարողական վարույթի կատարողական ծախսերը բռնագանձվում են **հայցի ապահովման վերացման վերաբերյալ դատական ակտի** (ընդգծումը մերն է՝ Վ. Դ.) կատարման վարույթում»: Արդյոք ք նման իրավիճակում հայցի ապահովման վերացումը հնարավոր է **բացառապես** առանձին դատական ակտի (որոշման) հիման վրա: Նման մեկնաբանությունն անհարկի բեռ կլինի վճիռը կատարած պատասխանողի համար՝ երկարաձգելով արգելանքների վերացումը, և բացի դրանից՝ անտեղի կավելացնի դատարանի ծանրաբեռնվածությունը: Կարծում ենք՝ ՔԴՕ 101-րդ հոդվածի 4-րդ մասի տրամաբանությունը հայցի ապահովման վերացումն է **օրենքի ուժով՝ առանց դատարանի առանձին որոշման**, հակառակ պարագայում հոդվածի այդ մասի նախատեսումն իմաստազրկվում է, և օրենսդիրը կարող էր սահմանափակվել միայն ՔԴՕ 101-րդ հոդվածի 1-ին մասով, որի համաձայն՝ գործը քննող դատարանը, գործին մասնակցող անձի միջնորդությամբ, կարող է վերացնել հայցի ապահովումը:

Հարկ է նշել, որ նոր ՔԴՕ նախագիծը չի վերացնում այս անորոշությունը: Մասնավորապես նախագծի 136-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «Հայցը բավարարելու մասին վճիռ կայացվելու դեպքում հայցի ապահովման միջոցները պահպանվում են մինչև վճռի կատարումը: Հայցը բավարարելու մասին վճռի կայացումից հետո հայցի ապահովման միջոցը դատարանի որոշմամբ կարող է վերացվել հայցի ապահովում պահանջած անձի միջնորդությամբ»: Անհասկանալի է մնում՝ արդյոք ք մեջբերված դրույթի երկրորդ նախադասությունը վերաբերում է նաև այն դեպքին, երբ վճիռը կատարվել է. եթե այո, ապա ինչու՞ նման միջնորդություն չի կարող ներկայացնել առավել շահագրգիռ անձը՝ պատասխանողը:

Մեր համոզմամբ՝ ՔԴՕ-ն և ԴԱՀԿ մասին օրենքը պետք է նախատեսեն դրույթներ, ըստ որոնց՝

ա) հայցի ապահովումը և դրա հիման վրա կիրառված արգելանքները ցանկացած պարագայում (ինչպես գործի քննության ընթացքում, այնպես էլ վճռի կայացումից հետո), ելնելով սնօրինչակաության սկզբունքից, պետք է վերացվեն հայցի ապահովում պահան-

ջած անձի միջնորդությամբ, որը կարող է ուղղվել ինչպես դատարանին, այնպես էլ հարկադիր կատարողին.

բ) հայցը բավարարվելու և վճիռը կատարվելու դեպքում հայցի ապահովման կարգով կիրառված արգելանքները պետք է վերացվեն կողմերից ցանկացածի միջնորդությամբ հարկադիր կատարողի կողմից առանց այդ մասին դատարանի առանձին որոշում պահանջելու:

Կարգավորում պահանջող մեկ այլ դեպք է այն իրավիճակը, երբ հայցի ապահովում կիրառվելուց և հայցը բավարարվելուց հետո պահանջատերը կատարման վաղեմության ընթացքում ինչ-ինչ պատճառներով չի պահանջում վճռի հարկադիր կատարում. արդյո՞ք հայցի ապահովման միջոցներն այս պարագայում պետք է պահպանվեն, և եթե այո, ապա ի՞նչ ժամկետով: Առավել ևս, որ տվյալ իրավիճակում պատասխանողի կողմից վճիռը չկատարելը կարող է պայմանավորված լինել նաև հենց հայցի ապահովման կարգով կիրառված արգելանքներով: Կարծում ենք որ սա ևս մեկ հիմք պետք է լինի հայցի ապահովումն օրենքի ուժով վերացած համարելու համար, քանի որ պահանջատերը, բաց թողնելով վճռի կատարման վաղեմության ժամկետը, արդեն իսկ զրկվում է կիրառված արգելանքների հիման վրա վճռի հարկադիր կատարում պահանջելու հնարավորությունից:

ПРОБЛЕМЫ ИСПОЛНЕНИЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИСКА

Ваагн Даллакян

Ассистент кафедры гражданского процесса ЕГУ,

кандидат юридических наук

В статье рассматриваются вопросы исполнения судебных определений по обеспечению иска, в том числе в свете вступивших в силу в начале 2018 г. законодательных изменений касательно данного процесса. Отмечается недостаточный уровень согласования двух взаимосвязанных процессов – гражданского (административного) судопроизводства и исполнительного производства по обеспечению иска. Предлагается установить правила уведомления суда принудительным исполнителем о возбуждении исполнительного производства по обеспечению иска, а также об участии в данном исполнительном производстве всех сторон и третьих лиц судебного процесса. В статье показывается необходимость установления правил об особой очередности наложения ареста на имущество индивидуального предпринимателя с целью уравнивания личных и предпринимательских интересов последнего. Также в свете судебной практики рассматривается вопрос о снятии арестов после удовлетворения иска в случаях, когда решение суда было исполнено, либо когда взыскатель пропустил срок исполнительской давности.

THE PROBLEMS OF ENFORCEMENT OF PRELIMINARY INJUNCTION

Vahagn Dallakyan

Assistant Professor of the YSU Chair of Civic Procedure,

Candidate of Law

The article deals with the enforcement of court rulings on preliminary injunction including in the framework of the legislative amendments regarding this process that entered into force in the beginning of 2018. The insufficient level of coordination between the two interrelated processes, which are civil (administrative) procedure and enforcement proceedings of preliminary injunction, is highlighted. It is

proposed to set rules on the notification of the court by the enforcement officer regarding the initiation of enforcement proceedings of preliminary injunction as well as on participation to this enforcement proceeding of all parties and third parties of the judicial process.

The necessity of the establishing rules on the special order of arresting the property of the individual entrepreneur is showed having an aim to balance the personal and entrepreneurial interests of the latter. Also, in the light of judicial practice, the issue of removal of arrests is considered in cases when the judgment was executed after the satisfaction of the claim or when the creditor missed the limitation of action.

Բանալի բառեր - հայցի ապահովում, կատարողական վարույթ, արգելանքների համաչափություն

Ключевые слова: обеспечение иска, исполнительное производство, соразмерность арестов

Key words: preliminary injunction; enforcement proceedings; proportionality of arrests